

KASTEEL AMERONGEN

BULLETIN



Herfst 1997

Uitgave

Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen

Onderhoud van
groenvoorzieningen en
renovatie kasteeltuin
Amerongen uitgevoerd
door



Tuin- en plantsoenaanleg

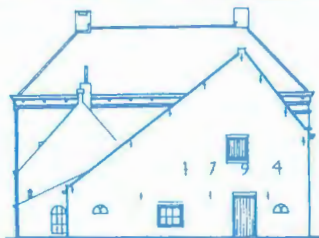
Van Ginkel

Castor 64, Postbus 11, 3900 AA Veenendaal, tel. 0318-519039

Aanschuiven!

...voor ons Stallerij-menu.
Elke zondag vanaf
12.00 uur een voor- en
hoofdgerecht naar keuze
en koffie toe voor f 29,-.

Drostestraat 35, Amerongen
Tel. 0343 - 454055



HERBERG

DEN ROODEN LEEUW

De Stallerij

KASTEEL AMERONGENBULLETIN

14de jaargang

nr. 39

herfst 1997

INHOUD

Mag het ietsje meer zijn?	blz.	2
Data van de a.s. KERSTMARKT		3
Oude prenten kunnen veel vertellen		4
Uit de oude krant geknipt		7
Oude Begraafplaats wordt monument		21
Nogmaals 10 jaar Winkeltje		24
Een logeerpartij		26
In Memoriam		29
Kerst- en Nieuwjaarswens		30
Restauratie		31
Colofon		31

* * *

De journalistieke verhalen op blz. 7 en verder, zijn gelezen en verzameld door de heer J.D. van de Nadort.

"Mag het ietsje meer zijn?"

Deze vraag wordt u wel eens gesteld als u in de winkel wat koopt en deze vraag stelt het bestuur van de Vriendenkring u nu ook ten aanzien van het bedrag dat voor het donateurschap wordt gevraagd.

Volgend jaar is het 15 jaar geleden dat de Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen werd opgericht en het bedrag voor het donateurschap werd vastgesteld op een minimumbedrag van f 25.-- per persoon per jaar, terwijl voor het donateurschap voor het leven een bedrag van f 250.-- werd vastgesteld.

Een donateur kreeg daarvoor:

- vrije toegang tijdens openingstijden tot kasteel, park en tuin;
- 3 Bulletins per jaar, waarin hij op de hoogte werd gehouden van het reilen en zeilen van het Huis Amerongen;
- korting op de toegangsprijs voor Huisconcerten die in het Kasteel werden gehouden;
- mogelijkheid tot het bezoeken van de jaarlijkse donateursdag.

Nu, na 15 jaar, heeft het bestuur besloten de toen vastgestelde bedragen iets te wijzigen.

Met ingang van 1 januari 1998 wordt:

- a. het bedrag voor het donateurschap verhoogd van f 25.-- naar f 35.--;
- b. het bedrag voor het donateurschap van een tweede lid van hetzelfde gezin f 15.--;
- c. het bedrag voor donateurschap voor het leven verhoogd van f 250.-- naar f 350.--.

Wij hopen en verwachten dat ook u instemt met dat "ietsje meer", want donateurs zijn belangrijk, niet alleen voor de jaarlijkse donatie, maar vooral ook omdat ze naast donateur ook ambassadeur zijn van het Kasteel Amerongen.

U weet dat het gaat om minimumbedragen en een "ietsje meer dan meer" is uiteraard van harte welkom en als u als ambassadeur anderen kunt overhalen óók donateur te worden zijn ook die uiteraard van harte welkom.

Een bedelbrief? Nee, een vraag om "ietsje meer" voor de instandhouding van een uniek gebouw in een unieke omgeving!

bestuur Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen
J.D. van de Nadort, secretaris.



KERST MARKT

ten bate van de restauratie van
Kasteel Amerongen

- ◇ originele cadeautjes
- ◇ exclusieve kerstversieringen
- ◇ koffie met eigengebakken kasteel-koekjes bij de openhaard

donderdag	27 november	11 - 17 uur
vrijdag	28 november	10 - 21 uur
zaterdag	29 november	10 - 17 uur

In het koetshuis van Kasteel Amerongen
Drostestraat 20

OUDE PRENTEN KUNNEN VEEL VERTELLEN....

De verbinding van het stuk kasteelpark dat Enveloppe wordt genoemd met de Boven tuin is in ere hersteld. De tuin van Kasteel Amerongen heeft weer een ophaalbrug; zo'n brug is er vroeger op die plaats ook geweest.

Op 26 augustus 1997 is het laatste stuk van de nieuw gebouwde ophaalbrug uit de timmerwerkplaats van de Rijks Inrichting voor Jongens in Overberg weggehaald en overgebracht naar Amerongen. Een grote kraan moest voor dit speciale vervoer worden ingezet; ook het plaatsen van de opstand met de balans - om in bruggenbouwers taal te blijven - moest met grote precisie uitgevoerd worden. Alles klopte tot op de millimeter dankzij de jeugdige timmerlieden en hun begeleiders.



In de tuin staat weer een ophaalbrug.
foto: Retteke van der Laan.

Oude prenten

De heer A. Schellevis, wonend in Amerongen, is al zo'n vijftien jaar bezig op het Kasteel en bemoeit zich vrijwillig met bouw- en restauratiewerk. Als coördinator heeft hij ook dit project helemaal begeleid.

In een gesprek met een journalist van de Doornse Krant 'De Kaap', op 4 september j.l., vertelt Schellevis over de ophaalbrug: "Enkele jaren geleden werd de brug reeds als eenheid geplaatst en kon men er ook al over heen, maar nu



Adrie Schellevis vertelt over de restauratie tijdens de vrijwilligersavond op de kasteelzolder

is het weer de echte ophaalbrug die doet denken aan de brug die omstreeks 1900 werd gebouwd. De heer Temminck Groll en ik hadden het idee dat daar vroeger een brug geweest moest zijn. Bij nader onderzoek en bij navraag bleek dat inderdaad juist te zijn. Ook middels oude prenten en schilderijtjes werd ons duidelijk dat daar een ophaalbrug van hout is geweest. We hebben toen de brug opgenomen in het totale pakket van restauratie, een miljoenenproject. Heel veel is al gerestaureerd zoals men weet en kan zien. Maar de brug was niet urgent en er was ook geen geld voor. Ik heb in eerste instantie tekeningen gemaakt met de gedachte, we zien wel wat we er mee doen. De aanleiding voor ons was de verbinding opnieuw tot stand te brengen tussen het Kasteel en de Boven tuin. Een andere aanleiding was de storm van enkele jaren geleden toen er veel eiken in het bos rondom het Kasteel sneuvelden. We hebben toen meteen maar planken laten zagen op de juiste maten, het materiaal was er dus."

Rijksinrichting

"We maakten een nieuwe begroting en kwamen op f220.000,- alleen voor de brug", vervolgt Schellevis. "Vervolgens kwamen we via de huismeester van het Kasteel, Tom Gerlings die werkt bij de Rijksinrichting voor jongens in Overberg, in contact met de heer Santing, bedrijfsleider en de directeur. Na een uitgebreid gesprek kwam ook de heer Van Leeden erbij, projectleider van de school waar gestrafte jongeren tewerk zijn gesteld. Te ingewikkeld was zijn mening.

Na het maken van enkele eenvoudige onderdelen werden zowel Van Leeden als de jongens enthousiast. We hadden het geluk dat er zo'n tien timmerlieden onder de jongens zaten en die begonnen met veel verve aan het eerste deel, de palen en daarop het bruggedeelte. De opstand met de balans was het moeilijkste, maar de knapen hadden de smaak te pakken. Ze zijn simpel begonnen en hebben naar het moeilijke bovengedeelte toegewerkt."

"Er waren geen tekeningen, die heb ik toen gemaakt. Ik had geen notie, maar ik wist wel wat een ophaalbrug was," aldus een nuchtere Schellevis. "Met prentjes en foto's kun je ver komen. De R.I.J. en de jongens zagen het als een echt leerproduct en de knapen kregen ook inspraak. Dat waren dus twee vliegen in één klap. Voor het Kasteel betekende het het realiseren van de doorgang en voor de In-



De nieuwe ophaalbrug - de Van Bylandt Brug - prijkt
hier in volle glorie

richting was het een goede motivatie in de vakopleiding voor de jongens. Enkele [jongens] die hebben meegewerkt zijn reeds ontslagen, maar zijn wel komen kijken. De andere jongens mochten er dinsdag ook bij zijn en waren apetrots op 'hun' brug. Hij moet nog geschilderd worden en dan zal hij wel met een officieel tintje worden overgedragen."

Op de vraag hoeveel arbeidsuren erin zijn gestoken, antwoordt Schellevis na enig rekenwerk: "Hou het maar op een kleine tweeduizend uren. Wat geld betreft komt er nog iets uit het zogenoemde Van Bylandtfonds en de Stichting heeft een deel voorgefinancierd.

Verdere details: het ijzerwerk is geleverd door de firma Rombouts uit Geldermalsen; vader en zoon Hertog uit Nieuw ter Aar hebben het metselwerk verzorgd en de stalen balusters worden in Friesland gegoten. Wat de moeite nog waard is: er is geen enkele spijker gebruikt voor het vastzetten, doch slechts houten toognagels."

Schellevis besluit met: "Ik denk dat dit mijn laatste grote werk voor het Kasteel is geweest. Ik ben niet zo jong meer en wil me stilletjes terugtrekken. Een jonge hit moet de kar nu maar eens gaan trekken. Dit karwei, gevoegd bij de landbouwschuur die nu wordt gebouwd bij de oude tennisbaan, is een mooie afronding. Vijftien jaar bouwcoördinator bij het Kasteel is niet niks. Ik heb er naar gestreefd een echte bouwvakker te blijven. Ik vind dit nog steeds een eretitel en ben daar echt trots op."

Welke naam?

Het officieel in gebruik nemen van deze in ere herstelde ophaalbrug in de tuin van Kasteel Amerongen, zal plaats vinden op woensdag 29 oktober 1997. De daarbij horende handeling wordt verricht door de heer drs. A.L.L.M. Asselbergs, directeur van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg te Zeist.

Daarna zal mevrouw Mr. E.Y. Beelaerts van Blokland - van Schaijk, die werkzaam is bij de M.A.O.C. Gravin van Bylandt Stichting, de plaat op de brugleuning onthullen met de naam die deze brug heeft gekregen:

VAN BYLANDT BRUG

Het waarom van deze naam moge ook blijken uit de hierna volgende journalistieke verhalen uit de jaren 1884 en 1885.

H.F. Rotgans-vB.

UIT DE 'OUDE KRANT' GEKNIPT

Onder het kopje 'Plaatselijk Nieuws' werd in de Amerongsche Courant van 18 juni 1884 het volgende bericht gepubliceerd:

"Donderdagmiddag 1.1. werd in de Waalsche kerk in het Noord-einde te 's-Hage het huwelijk ingezegend van den HoogGeboren Heer Godard John George Charles Graaf van Aldenburg Bentinck, Heer van Amerongen, zoon van wijlen graaf van Aldenburg Bentinck en gravin van Waldeck Pymont, wonende te Middachtersteeg gem. Reeden, met Alexandrine [moet zijn: Augustine, (red.)] Wilhelmine Louise Adrienne gravin van Bylandt, wonende te 's-Gravenhage, dochter van wijlen graaf J.A. van Bylandt en wijlen F.J. baronesse van der Duyn van Benthorn.

De getuigen bij het huwelijk waren:
 W.C.P.O. graaf van Aldenburg Bentinck, grondeigenaar te Weldam, gemeente Markelo,
 R.F. baron van Heeckeren van Wassenaer,
 E.E.A. graaf van Bylandt, kamerheer des konings,
 en C.J.E. graaf van Bylandt, lid van Ged. Staten van Zuid-Holland.
 H.M. de Koningin zond den jong-gehuwden twee prachtige vazen ten geschenke.

Een maand later, op 17 juli 1884, lezen we onder 'Advertentiën' :

De Commissie tot regeling der
feestviering
 bij gelegenheid van den intocht van den HoogGeb. Heer Graaf BENTINCK en Echtgenoot, noodigt hierbij de ingezetenen uit, die wenschen deel te nemen aan den daarbij te houden **OPTOCHT** te voet en te paard, zich aan te melden a.s.

Vrijdag 18 Juli, tusschen 11 en 1 ure, op het Gemeentehuis alhier.

Op de volgende pagina van de krant wordt het plan van de feestcommissie verduidelijkt:

" - Volgens achterstaande advertentie bestaat het voornemen, om den HoogGeb. Heer Graaf Bentinck van Amerongen en Echtgenoot; wanneer zij van hunne buitenlandsche reis in deze gemeente komen, op feestelijke wijze te ontvangen. Ten einde de plannen met belangstellenden te bespreken, hebben de heeren burgemeester Spruyt en Ds. Heinecken hiertoe eene vergadering uitgeschreven tegen a.s. Maandag. Wij twifelen niet of alle ingezetenen zullen door eene talrijke opkomst van hunne belangstelling blijk geven."

- - -

Na ongeveer 5 weken van voorbereiding is het dan eindelijk zover: 3 september 1884, de intocht van graaf van Aldenburg Bentinck en zijn bruid in de gemeente Amerongen. De feestelijkheden kunnen beginnen!

De volgende dag, donderdag 4 september 1884, geeft De Amerongsche Courant een uitgebreid verslag van dit welkomsfeest:

PLAATSELIJK NIEUWS.
Amerongen, 4 Sept. 1884.

De feestviering.

"Amerongen vierde gisteren een schoon feest. Het zonnetje brak vroolijk door, hoewel het den vorigen avond in nevelen onderging; een dartel windje deed vlaggen en wimpels sierlijk wapperen. Het dorp had een recht feestelijk aanzien; met kwistige hand was alom het feestgewaad aangebracht. Zoowel de particulieren als de feestcommissie hadden zich beijverd te toonen, dat de dag van 3 Sept. een gewichtige en tevens blijde dag was.

Wat er dan te doen was in ons dorp? Vraag het aan ieder kind dat u ontmoet, of aan het oude moedertje, dat haar huisje heeft verlaten, en zij zullen het u zeggen, dat onze Ambachtsheer, Graaf G. van Aldenburg Bentinck, voor de eerste maal zijne Gade tot ons brengt.

Reeds in den vroegen van den feestdag was er in

"straten en stegen een drukte van belang. Kinderen en volwassenen, in nationale en grafelijke kleuren gekleed, bewogen zich langs de wegen, vol verwachting van de dingen die komen zouden. Een groote menigte vreemdelingen bewees, dat onze gemeente uit haar afzondering is opgestaan.

Al wat het oog trof, stemde het hart tot feestvreugde, en waarom zou men niet blijde zijn en die blijdschap op gepaste wijze lucht geven? De HoogGeb. Heer G.J.G.C. Graaf van Aldenburg Bentinck heeft, sedert hij heer van Amerongen is, door zijn minzaamheid en edel gemoed alle goedgezinde harten gewonnen, en ieder die de eer heeft genoten, hem van nabij te ontmoeten, kan zich zeer goed begrijpen, dat zijne komst, in vereeniging van zijne jeugdige gemalin, de gravin A.W.L.A. Bentinck, geb. Van Bylandt, in deze gemeente, tot vreugde wekt. Geen wonder dus, dat Amerongen zich met inspanning van alle krachten heeft beijverd om te toonen, dat het geen moeite en kosten ontziet om liefde en achting voor den Ambachtsheer en de Ambachtsvrouw te bewijzen.

Wanneer men het dorp doorwandelde, was het of alles den komenden toeriep: Wees welkom, hartelijk welkom. Wie een vlag of vlagsgelijke kon bekomen, had er een, en als de bosschen rondom Amerongen niet zoo groot waren, zouden ze treuren over al het groen, dat dezer dagen uit hun midden is verdwenen. Door de feestcommissie waren schoone eerepoorten, versierd met de keurig net uitgevoerde wapenschilden van de huizen Bentinck en Van Bylandt, opgericht, waarvan een op de grenzen der gemeenten Amerongen - Leersum en een aan den ingang van de zoogenaamde Nieuwe Laan. Behalve deze beide eerepoorten, waren ook door particulieren op verschillende plaatsen der gemeente prachtige bogen geplaatst en tal van schoone versieringen aan de huizen aangebracht, die wij niet afzonderlijk kunnen noemen, dewijl ze dan allen een plaats in ons feestverslag zouden moeten innemen, omdat ze, meer of minder schoon en kostbaar, zonder onderscheid getuigden van daadwerkelijke belangstelling. Afzonderlijke vermelding verdienen echter de schoone decoratiën in de Nieuwe Laan en bij het gemeentehuis, waar tal van vlaggen en sierlijk groen een recht vroolijk aanzien gaven. Ook de oprijlaan naar het

"kasteel en het gebouw zelf waren smaakvol gedecoreerd; de boog aan de trap prijkte met de wapenschilden der familiën en met een toepasselijk gedicht.

In den morgen van den dag gingen 2 leden der commissie, de heeren Heinecken en Meyjes, de grafelijke familie te gemoet tot aan het Station Driebergen, van waar het hooge gezelschap per extra-tram naar het wachtende Amerongen stoomde. Kanongebulder op meer dan ééne plaats liet zich hooren, en omstreeks 1 ure in den namiddag verkondigde de stoomfluit der tram, dat de Graaf en Gravin Bentinck met gevolg in aantocht waren. Dadelijk schaarden zich allen die aan de feestelijke ontvangst zouden deelnemen en aan den tol wachtende waren, in de grootste orde en met geestdrift voor en achter de prachtige gala-rijtuigen van het grafelijke huis. Het rijtuig, waarin de graaf en de gravin zouden plaatsnemen, was bespannen met 4 schoone paarden, bereden door 2 jockey's, terwijl het kostuum van den staatsiejaeger algemeene bewondering opwekte.

Toen de versierde stoomtram stilhield, hief de muziek der Utrechtsche schutterij eene vroolijke fanfare aan en inmiddels besteeg de grafelijke familie hare koetsen. Daarop hield de Ed.Achttb. heer Spruyt, voorzitter der feestcommissie, en omringd door de overige commissieleden, de volgende toespraak:

HoogGeb. Heer! HoogGeboren Vrouwe!

Wij achten het een waar genoegen, de eer te kunnen hebben, U bij de aankomst in onze gemeente te mogen begroeten.

Door ons wenschen de ingezetenen U hunne hulde te betuigen en U beiden hartelijk welkom te heeten, - U, Graaf Bentinck! bij de terugkomst van eene aangename reis, na de verwerving van een verhoogd levensgeluk, en U, Mevrouw de Gravin! bij Uwe komst in deze gemeente, als de beminde echtgenoot van den man, die gedurende zijn betrekkelijk kort verblijf in deze gemeente, zich reeds zoo vele vrienden heeft verworven.

Zij zullen het beschouwen als eene vriendelijkheid, aan elk afzonderlijk bewezen, wanneer Gij het eeregeleide mocht willen aannemen, dat ik

DE AMERONGSCHE COURANT.

Nieuws- en Advertentieblad voor

AMERONGEN, LIEBRSUM, ELST, RIJNEN, VRIENDAAL, EN OMSTREKEN.

Donderdag 4 September 1884.

No. 518. -- 10e jaargang.

ABONNEMENTSPRIJS PER 3 MAANDEN.

Voor Amersongen 45 ct.
Voor andere plaatsen, buiten post . . . 60 ct.
Afzonderlijke nummers 5 ct.

Deel Dit blad versijdel of een Waarschijnsheid bij
F. F. KUIJER, te Amersongen.



PRIJS PER ADVERTENTIE.

Voor 1. 6 reeds 60 ct.
De eerste week 10 ct.
Goede letters naar plaatswaarde.

Deel Ingevalde afk. v. advertent. v. Amersongen en afk. v. andere plaatsen of in andere plaatsen.

WELKOMSTROEF

AAN

Graaf en Gravin van Aldenburg Bentinck van Amerongen,

bij hunne komst in deze gemeente, 3 September 1884.

Ons dorpje trok het feestmaal aan;

Men is te zamen ten het gesamen.

Went Amersongen heer komd in ons midden wonen.

En komt door woord en daad zijn edel harte leenen

De lang verhoede dag, de blijde moogen daged.

Dat oud en jong de frische tweekleur draagt.

Het wit en blauw versiert thans ieder kleed.

Omhel Graaf Berninx met zijn Vrouw zijn intocht doed.

Het wit der reinheid siet Graaf Berninx's ebor.

En 't blauw des hemels loert wat hij vermag.

Die zich niet schaamt den God des hemels te zien

Wees welkom, edle Heer! uw vlag waal lang en loesd;

Uw wapen zij ons schild, opdat de wereld weet.

Dat 't uwe vriendschap, steeds tot ons weer te loesd.

Die Elouen,

Die Leunen,

Die vliegen,

Dat groen,

Die zangen en bloemen,

Trompet en klaren,

Die bezen en wimpels,

Die grijsheid en jeugd,

't Ruoep alles: Wees welkom!

't Tuigt alles van vreugd!

Zou hij ons niet welkom wezen, hij, de zoon van onzen stam.

Die om naam en hart zoo edel, tot zijn nethe dopens kwam?

Ja, wees welkom, zoon van Berninx, die uw naam niet een draagt.

Eenen naam, die sedert eeuwen liefteliefte geeft en achting vraagt.

Wees ook gij ons hartelijk welkom, edle Vrouw van zulk een man.

Die op eer en roem en heugheid sedert eeuwen wijzen kan;

Wiltet gij uw hart en leven wijden aan ons' Amlachtshoor,

Uwe inkomst geeft ons vreugd, roeknen wil tot goede eer.

Edel paar, zoo hoog van namen en loch heilig van gepand.

Zijt gezegend in het dorpje, waar gij thans uw intocht doed.

Vrede lieersche in uw woning, reine vreugd in uw hart.

Uwe coorspoed zij ten zegen, en gehellig zij uw smart.

Hij, die zocht boven wolken, beven licht en stormpuucht,

Hij, die Heer van alle heeren, zij uw licht, uw steun, uw kracht.

Hij, die fonteyn en pijnen, grazen en gravingen loeft,

Leide af, 't zij hier of elders, nu en tot in eeuwigheid!

AMERONGEN.

H. KAPTEG.

"de eer heb in de hier verzamelde Heeren U voor te stellen:

M.S. Boon Hartsinck en Jhr. Speelman, eere-commissarissen; J.W. Meyjes, A.J. Versteegh, H. de Ridder Gz., Mr. R.C. Immink, H.A.E. Heinecken, J.G.M. van Griethuysen, G.P.J. Versteegh.

Hierop stelde zich de onafzienbare stoet in beweging; voorop ging het muziekcors met een gedeelte der rijdende eerewacht, gekleed met wit-blaauwe petten en bandelieren, de kleuren van het grafelijk huis, terwijl ook hunne paarden doelmatig waren opgetuigd; daarop volgden de 3 rijtuigen waarin de graaf en gravin met familie en vrienden waren gezeten.

Nu kwamen de schoolkinderen in feestgewaad met vlaggen en wimpels, terwijl de eerewacht te voet en een gedeelte der eerewacht te paard den trein besloten.

Met blijken van de grootste vreugde trok de menigte de straten door tot aan het kasteel, waar zich reeds honderden hadden verzameld.

12 Meisjes, allerliefst in het wit gekleed, met blauwe rozetten en bandelieren in de kleuren van het huis der gravin, en allen voorzien van een korfje bloemen, waren met de schoolkinderen op de trappen van het kasteel geschaard. Bij aankomst van den optocht hief de muziek op nieuw een feestgroet aan, terwijl Ds. Heinecken op de volgende wijze den graaf en de gravin toesprak:

HoogGeboren Graaf en Gravin!

Uit honderde monden klinkt in blij gejuich U het welkom toe op dezen schoonen dag. Vergun mij, dat vreugdegedruisch in woorden te brengen en in naam van deze groote vergadering U toe te roepen:

Hartelijk welkom hier!

Ja, een schoone dag is het thans voor U, die als echtgenooten uwe heerlijkheid Amerongen binnengetreden zijt, te midden van zoovele blijken van belangstelling en liefde. Wij kunnen het zoo begrijpen, dat in dezen stond vooral innige vreugde en dank aan God uw hart vervult. Hoe geheel anders had uwe komst kunnen zijn! Terwijl voor weinige weken de onrustbarende tijding tot ons

" kwam, dat de Gravin krank was, en wij gemeenschappelijk onze bede opzonden voor haar herstel, is het ons nu tot onze vreugde vergund, U volkomen gezond in ons midden terug te zien. God heeft het gevaar afgewend. En beter dan ooit verstaan wij met U het woord van den ouden dichter in Israël:

Want God de Heer, zoo goed, zoo mild,
Is 't allen tijd een zon en schild,
Hij zal genade en eere geven!

Dat heeft hij U gegeven, en wel te recht is er vreugde in uw hart.

Neen, het behoeft thans voor U geen vraag meer te zijn, of het volk van Amerongen achting en liefde voor U koestert, het is voor ieder duidelijk te zien. Dat te mogen ervaren is begeerlijk. Binde het U vaster aan deze gemeente. Maar ook U, geëerbiedigde Gravin! geve deze ontvangst een goeden dunk van deze gemeente. Het is eene schoone woning, eene hartverheffende natuur, die hier U wacht, en aan liefde bovenal zal het daarbinnen wel niet ontbreken. Worde het U gegeven, lang en gelukkig met uwen hooggeachten en geliefden echtgenoot, in ons midden te wonen. En moge er bij de intrede in uwe nieuwe woning, nu en dan eene vraag in uw binnenste opkomen wat U de toekomst hier zal baren (want ook het gelukkigste menschenleven is onzeker), laat ik U op een helderen lichtstraal mogen wijzen in de nevelen van de onbekende toekomst. De zinspreuk van uw roemwaardig geslacht (immers ook de leuze van uw hart) is: Dominus providibetur, d.i.: De Heer zal het voorzien!

Ja, de Heer zal het voorzien, zooals Hij dusver voorzien heeft. Met Hem is er voor U niets te vreezen. Hij zegene U in ruime mate te zamen!

Hierop zongen de schoolkinderen onderstaand lied, hetwelk goed voldeed, terwijl inmiddels een der bloemenmeisjes der gravin een prachtig bouquet aanbood, welke met een hartelijken handdruk en een bewogen uiterlijk werd aangenomen:

Welkomstlied.

Wij juichen mee in 't luid hoezee;
Een kinderhart zwijgt niet.
Langs berg en dal
Klinkt overal
Ons hartelijk welkomstlied.

Met vreugd, maar hoogst bescheiden,
Geboden aan U beiden,
Geikt heel het jong geslacht,
Rals welkomstgroet te noemen,
Aan U, Gravin! deez' bloemen,
Frisch kleurend, geurend, zoet en zacht.

S
O
L
O.

Geev' de goede hemelheer
Rust en vrede op Uw wegen,
Raan Uw hart steeds liefde meer,
Voorspoed, heil geluk en zegen
In den echt, die jaar en dag
Nog gezegend duren mag!

Toen dit alles was afgelopen, stapte de familie uit de rijtuigen en uitte Graaf Bentinck zijn gevoel op deze wijze:

Geachte inwoners van Amerongen!

Het is ons een groote eer en vreugde, op zulk eene hartelijke wijze door U te worden ontvangen, en ik zeg U, ook uit naam der Gravin, daarvoor onzen oprechten dank. Toen ik voor 5 jaren, bij mijne komst in deze gemeente, op zulk eene vorselijke wijze werd ontvangen, kon ik niet denken, dat deze eer mij ten tweeden male zou te beurt vallen. Wij gevoelen ons in uw midden gelukkig, en terwijl wij ons, na eene afwezigheid van drie maanden, in uw midden komen vestigen, geven wij U de verzekering, dat wij alles hopen te doen wat ons mogelijk is, om het geluk en den bloei van Amerongen te bevorderen.

Op deze hartelijke woorden volgde een bijna eindeloos hoera en hief de muziek haar blijde tonen aan, en nadat deze tonen zwegen, dankte Graaf Bentinck nogmaals, nu inzonderheid den heer Burgemeester en de overige leden der feestcommissie, voor hunne hoog-

"gewaardeerde bemoeiingen tot zulk een ontvangst. Onder het strooien van bloemen en het zingen der kinderen, begaf zich de familie in het kasteel, en de duizenden verspreidden zich allerwege. In den namiddag maakte de grafelijke familie een rijtoer door de gemeente en het overige van den dag tot des avonds 7 uur, toen het concert een aanvang nam, besteedden de talrijke feestgangers op meer of minder gepaste wijze. Toen de avond viel, waren tal van handen aan het werk om het feestterrein door illuminatie een aantrekkelijk aanzien te geven, en waarlijk, nadat de honderde vetglazen waren ontstoken, maakte de joe-lende en krioelende menigte een tooverachtig effect. Deze illuminatie en ook die aan het gemeentehuis en bij enkele inwoners aangebracht, slaagde door het schoone, stille weder uitstekend. In den loop van den avond werd een en ander nog afgewisseld door het afsteken van vuurpijlen. De goed verlichte muziektempel trok het publiek tot zich en van de restauratie, zonder vergunning, in de nabijheid opgericht, werd druk gebruik gemaakt. Het muziekkorps, onder leiding van den bekenden heer Coenen, dat veel deed verwachten, ook volgens het keurig uitgezocht programma, overtrof die verwachting zelfs en streelde het oor van kenners en niet-kenners op aangename wijze. Het programma bestond uit de volgende stukken:

1. Feest-Marsch C. Coenen.
2. Ouverture 'Festival' Fr. Leuthner.
3. Die Kaiser Wilhelm-Jagd Kontsky.
4. Valse Espagnole O. Metra.
5. Grande Fantaisie de l'Opéra
'Les Huguenots' C. Coenen.
6. Ouverture 'Une Fête Champêtre' L. Labory.
7. A toi toujours Gavotte Gobbaerts.
8. Fantaisie un jour d'été en
Norvège Willmers.
9. La retraite Militaire Kontsky.
10. Mélange de l'Opéra 'Les Petits
Prodiges' Dunkler.

"Omstreeks 9 ure verkondigden kanonschoten, dat de grafelijke familie weder in aantocht was, die dan ook op nieuw een rijtoer door het dorp deed; later vertoefden de heeren van het kasteel tusschen de menigte en genoten van het schoone concert, dat met het 'Wilhelmus' en het Volkslied eindigde, welke stukken met ontbloote hoofden werden aangehoord, en op indrukwekkende wijze het feest besloten.

Over het algemeen mogen de feestelijkheden als volkomen geslaagd worden beschouwd, dankzij de doeltreffende maatregelen van de feestcommissie, zodat de orde, zoolang de eigenlijke feestvreugde duurde, niet werd verstoord, hetgeen ook na het eindigen van het feest zoo bleef.

Wij twijfelen niet te veel te zeggen, als wij beweren, dat de dag van 3 September 1884 bij de inwoners van Amerongen en de ontelbare vreemdelingen een aangenamen indruk zal achterlaten, en tevens zijn wij verzekerd, dat de grafelijke familie een lang en gezegend verblijf in onze gemeente wordt toegebeden; wij althans doen het van ganscher harte!"



Naar aanleiding van de eerste doopplechtigheid in dit gezin, geeft De Amerongsche Courant van 30 september 1885 zijn lezers opnieuw een breed verslag:

"Zondagmorgen had in de kerk alhier de plechtige doopsbediening plaats aan den eerstgeboren zoon van onzen Ambachtsheer en van onze Ambachtsvrouw Graaf en Gravin G. van Aldenburg Bentinck. Eene overgrootte schare vulde het kerkgebouw en eene zeer talrijke familie was getuige dezer plechtigheid. Onze predikant, ds. Heinecken, hield eene toepasselijke rede naar aanleiding van Markus 10 vs. 13, 14 en 16. De Gravin douairière Bentinck van Middachten, de moeder van onzen Graaf, hield het kind ten doop, dat de namen ontving van Charles Arthur Renaud William Godard Augustus. Graaf en Gravin Bentinck hebben bij die gelegenheid aan de kerk geschonken een prachtige doopvont,



Auguste W.L.A. Gravin van Aldenburg Bentinck
geboren Gravin van Bylandt 1861-1916 door A. Horowitz.

Foto: Iconographisch Bureau; IB 37859 Inv.884.

"bestaande uit een zwart marmeren kolom op wit voetstuk. Het kapiteel van dien kolom is met sierlijke arabesken gebeeldhouwd, terwijl het geheel gedekt is met een prachtige zilveren plaat, waarin, behalve eene inscriptie, die de gelegenheid, waarbij het geschonken werd, vermeldt, de wapens van den Graaf en de Gravin en andere versieringen zijn gedreven. Bij de doopsbediening wordt daarop de zilveren kom geplaatst, die in 1881 door Lady Villiers is geschonken. Het geheel is een meesterstuk van kunst, doch munt te gelijk door eenvoud uit.

De marmeren kolom is vervaardigd door den heer Van Dijk, beeldhouwer te Utrecht, terwijl het zilver in de fabriek van den heer Begeer, mede te Utrecht, is bewerkt.

De Hervormde gemeente te dezer plaatse is onzen Ambachtsheer voor dit kostbare geschenk grooten dank verschuldigd.

Lady Villiers, onze vorige Ambachtsvrouw, die gedurig nog ondubbelzinnige blijken van belangstelling in Amerongen geeft, heeft ter ere van den jongen Graaf de verpleegden in het Armenhuis j.l. Maandag onthaald op vleesch, groenten, wijn en tulband, waarvoor de verpleegden deze edele vrouwe groote erkentelijkheid verschuldigd zijn."



Elisabeth Mary Child Villiers geboren
Gravin van Reede, 1821-1897 "Lady Elisabeth".

OUDE BEGRAAFPLAATS WORDT MONUMENT

In hun artikelen maakten enkele provinciale en regionale dag- en weekbladen onlangs melding van een: "Monumentale status voor begraafplaats". Daarmee bedoelen zij dat de 'oude' Begraafplaats in Amerongen tot monument verklaard zou kunnen gaan worden.

De aanleg van deze in Amerongen eerste begraafplaats in de open lucht, werd in 1827 voltooid. Aanleiding was een in Nederland uitgevaardigd Koninklijk Besluit, dat het begraven in de kerk niet meer toestond. Te kort aan ruimte en onhygiënische toestanden zijn de meest voor de hand liggende redenen voor zo'n besluit geweest, vermoedt men.

De toenmalige kasteelheer, George Godard Henry van Reede (1820-1843), Vrijheer van Amerongen en achtste graaf van Athlone, "...die bijna nooit op Amerongen vertoefde.." zoals mevrouw Mulder in haar monografie over de bewoners van Kasteel Amerongen opmerkt, stelde een terrein ter beschikking als algemene begraafplaats voor rijk en arm. Op dit oudste deel vinden we het grafmonument van de familie van Reede. Hoewel hij dus weinig 'thuis' woonde, werd George van Reede wel in Amerongen, in de familie-grafkelder op de oude Begraafplaats begraven.

Andere, oudere familieleden van deze Van Reede, waren bijvoorbeeld wèl verknocht aan Amerongen. Zoals Lady Mary, voluit Gravin Maria Wilhelmina van Reede (1769-1852) en haar zuster, Lady Christina, officieel Gravin Christina Reynira van Reede (1778-1847). Zij erfden gezamenlijk door allerlei omstandigheden in 1844 Kasteel Amerongen, waardoor zij zich beiden Vrouwe van Amerongen mochten noemen, hoewel zij door de dorpelingen op een goedmoedige wijze met "meladdies" werden aangeduid. Hun gehechtheid aan Amerongen stamt o.a. uit de tijd van hun jeugd, die zij hier hebben doorgebracht. Op latere leeftijd woonden de twee zusters een groot deel van het jaar op het Huis.

De laatste Van Reede, die in het familiegraf van de Van Reedes in Amerongen werd bijgezet, is Lady Mary geweest.

In 1925 werd de oude Begraafplaats naar het oosten uitgebreid. De grafkelder voor leden van de familie Van Aldenburg Bentinck, in neo-classicistische stijl opgericht, bevindt zich aan de rand van dit nieuwere deel.

"De Begraafplaats is op haar waarde geschat in het 'Monumenten Selectie Project' van de Rijksdienst Monumenten-



detail van het grafmonument van de familie Van Reede
foto: Retteke van der Laan

zorg. Binnen dat project is onderzoek gedaan naar de monumentale waarden van objecten tussen 1850 en 1940. De grafkelder van de familie Van Aldenburg Bentinck en het grafmonument van de familie Van Reede bepalen deels de waardering voor de begraafplaats. 'Maar dat alleen maakt de begraafplaats nog niet tot een monument', legt de heer G. Stam uit [werkend bij de gemeente als ambtenaar Monumentenzorg van Amerongen en ook een goede bekende op Kasteel Amerongen.] 'Het gaat om het geheel. De ligging tussen bos en weide, de omheining er om heen, de entree met de imposante bomen, het feit dat de kasteelbewoners hier hun graf hebben, en ook de gewone Amerongers, dat alles samen maakt de moeite van het bewaren uit.'

'Er zijn maar weinig plaatsen in Nederland waar de begraafplaats bewaard gebleven is. De meeste gemeenten hebben de graven uit ruimtegebrek moeten ruimen', vertelt Gert Stam. De begraafplaats toont duidelijk tekenen van verval: hekwerken zijn kapot, grafstenen vervallen en graven overwoekerd. 'De tand des tijds mag zichtbaar blijven. Maar ik kan me voorstellen dat we de begraafplaats voor verder verval behoeden'."

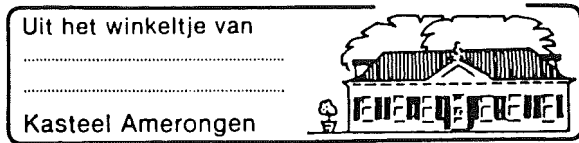
H.F. Rotgans-van Blerkom

Bron:

A.W.J. Mulder, Het Kasteel Amerongen en zijn bewoners, Maastricht, 1949.

Doornse Krant De Kaap, 14 augustus '97.

Gelders Dagblad, 11 september '97.



NOGMAALS 10 JAAR WINKELTJE VAN KASTEEL AMERONGEN

In het Voorjaarsbulletin schreef mevrouw C. Kolff hierover al een artikel. Heel knap vermeed zij hierin een naam te noemen. Toch kon het Winkeltje niet ontstaan zonder een stuwende kracht. In dit geval mevrouw G. Blaisse. Om haar tafel zittend werden de eerste plannen gemaakt en om haar tafel vergadert de winkelcommissie tot op de dag van vandaag. Nog afgezien van alle andere werkzaamheden van haar voor het Winkeltje.

Op 27 april j.l. was het precies tien jaar geleden dat het Winkeltje haar deuren opende voor de eerste klanten. Met een gezellige bijeenkomst in het Koetshuis van Kasteel Amerongen werd dit feit gevierd.

Dit was meteen een goede gelegenheid de naam van mevrouw Blaisse aan het Winkeltje te verbinden. Daar de plaats van de winkel en de inrichting ervan in de toekomst mogelijk kunnen veranderen, werd besloten een tuinbank aan haar op te dragen. Vóór het Winkeltje - dat ondergebracht is in de voormalige Oranjerie - staat, met uitzicht op de tuin, nu de Truid Blaisse-Terwindt Bank!

W. van der Sleen-van Ginkel



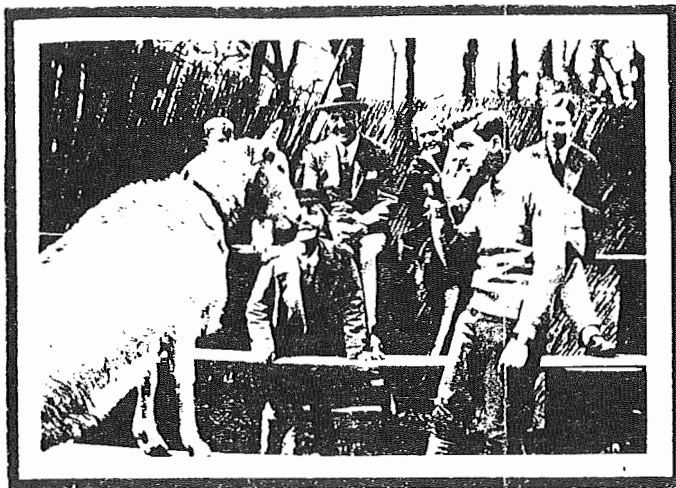
mevrouw Blaisse bevestigt het naamplaatje op 'haar' bank
foto's: Karin Schrevers

EEN LOGEERPARTIJ

Terwijl ik zomerbulletins bracht in het Winkeltje, werd mijn hulp ingeroepen. Twee bezoekersters hadden het Kasteel bezocht en de tentoonstelling over de tafelgebruiken en de keukengeheimen bekeken. Zeer belangstellend informeerden zij naar vroegere bewoners uit de tijd van graaf Bentinck. Wij raakten in gesprek en al gauw kwam de verrassende mededeling dat één van de beide dames als jong meisje met haar ouders en haar broers op het Kasteel geloogd had. De familie bleek enkele dagen de gasten geweest te zijn van graaf Bentinck en zijn dochter, mevrouw von Ilsemann, die toen de rol van gastvrouw op zich nam.

Omdat mijn interesse gewekt was, vroeg ik naar herinneringen uit die tijd. Mevrouw Wendela Quarles van Ufford vertelde ons, dat zij in die jaren een dagboek had bijgehouden en naar zij dacht moesten er ook nog foto's zijn. De reden van het logeren bleek later uit een brief, waarin mevrouw het volgende detail schrijft: "Godert Bentinck was een goede bekende van mijn grootmoeder Wendela van Limburg Stirum-Fagel (zij was de laatste adellijke (baron) Fagel). Vandaar de logeerpertij."

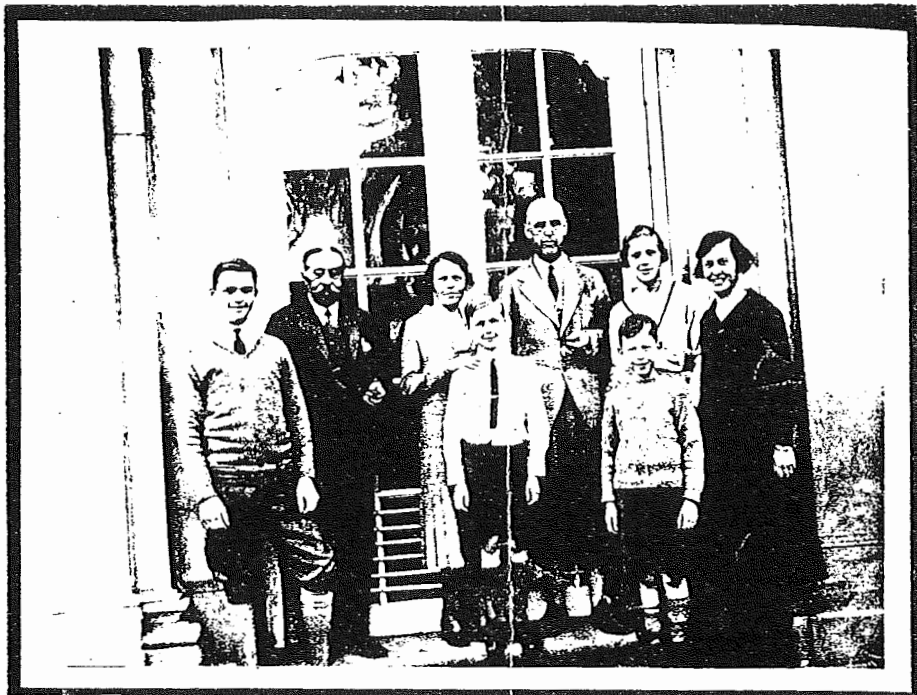
Bij de brief ingesloten zaten de dagboek-aantekeningen en een bladzijde met fotocopiëën van enkele kiekjes uit 1931.



De foto toont het gezin Quarles van Ufford spelend met de bok.

Op de achtergrond rechts, de heer Willy Bentinck.

De foto's zijn vanuit de Vereenigde Staten door een broer van mevrouw Quarles van Ufford opgestuurd; waarbij zij de aantekening maakt: "Hij bewaart alles." Gelukkig maar voor ons! Op de foto zien we hem in het midden staan.



Graaf Bentinck en zijn gasten, de familie Quarles van Ufford, op het bordes van Kasteel Amerongen. Uiterst rechts staat mevrouw E. von Ilsemann-Bentinck, rechts van haar staat de schrijfster van het dagboek, Wendela Quarles van Ufford, voor de beide dames staat een zoon van mevrouw von Ilsemann.

"Woensdag 8 april, 1931

Wij waren gisteren voor de thee in Amerongen. 's Avonds zijn Willem en ik nog met mijnheer von Ilsemann naar de golf geweest. Vanmorgen heb ik met papa golf gespeeld. Het ging niet goed. Vanmiddag naar Balkenschoten en naar de Salentein geweest. Niemand was thuis. Vanavond eten mijnheer en mevrouw van Houten hier.

Donderdag 9 april, 1931

Vanmorgen een beetje getennist met Willem. [foto: links]

"Gisteren na de thee ook. Vanmorgen ook nog met de baby en miss Joanna gewandeld. De baby is schattig. Vanmiddag gaan mama, mevrouw von Ilseemann, mijnheer von Ilseemann, mijnheer Bentinck en ik naar Utrecht. Wij gaan naar een tentoonstelling van handwerk en kamerversiering. In de auto naar Utrecht heeft mijnheer von Ilseemann mij 2x een compliment gemaakt over mijn blauwe hoed. Mevrouw von Ilseemann vond ook dat mama en ik ons goed kleedden.

Vrijdag 10 april, 1931

Vanmorgen mijn morgen met de baby doorgebracht. Gewandeld en naar bed gebracht. 's Middags hielden Leopold, Wilhelm Victor en de jongens uit het dorp een circusvoorstelling. Het was wel gek. Siegfried lag in bed met koorts. [Wilhelm Victor, Siegfried en de baby zijn kleinzoons van graaf Bentinck.] 's Avonds was er een groot diner van 15 mensen. Wilhelm Victor en Leopold eten mee want anders waren wij 13. Mijnheer von Ilseemann was mijn tafelheer. Ik heb met hem gepraat over wat ik op school leerde. Hij heeft mij veel uitgelegd over de binnen- en buitenlandse politiek van Duitsland.

Zaterdag 11 april, 1931

Mijnheer von Ilseemann kon reusachtig goede kaartentrucs. Ik begreep er niets van. Gisteren aan tafel heeft hij het nog met mij gehad over bijgelovigheid. Hij zei dat ik "ausgezeichnet" Duits sprak. Na tafel hebben ze bridge gespeeld en ik heb thee geschonken, ik ben opgebleven tot ongeveer 12 uur. Vanmiddag zijn we weggegaan."

* * *

De redactiecommissie wil mevrouw W. Quarles van Ufford bedanken. Zij is mevrouw zeer erkentelijk voor de toestemming die is gegeven tot het publiceren van de foto's en de fragmenten uit haar dagboek. Beiden zijn een dankbare bron waaruit ons voorstellingsvermogen kan putten.

H.F. Rotgans-van Blerkom

IN MEMORIAM: Frederika Jacoba Wichers Hoeth-Kraus**Feef**

Hoewel wij wisten dat Feef ernstig ziek was, bracht het bericht van overlijden op 11 augustus 1997, toch een schok teweeg binnen de kring van haar vele vrienden en vriendinnen, waaronder de tuinkabouters.

Feef en Willem bewoonden sinds 1973 de verbouwde tabaksschuur, waar de deur altijd gastvrij openstond. Op Feef kon je bouwen, altijd bereid te helpen, hond uitlaten (liefst in weer en wind), soepje voor een zieke, bloemetje brengen, een hartelijk woord en ook 'tafeltje dek je' brachten Feef en Willem vele jaren rond.

Voorals als tuinkabouters was zij een stuwende kracht, wist met haar inzet vanaf de start in de eerste moeilijke jaren velen te enthousiasmeren.

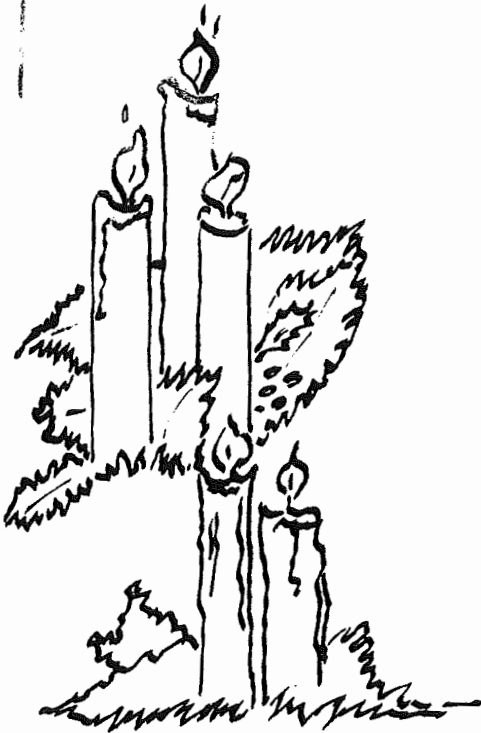
De grote border was haar werkterrein, waar zij met andere kabouters één-zesde van de repeteer-border onderhield. Gezien haar creativiteit en kennis van alles wat groeit en bloeit, groeide haar stukje uit tot een bijzonder 'perk', niet te handhaven in de lange border, nu de Kasteeltuin hoe langer hoe meer een 'kijktuin' werd.

Vanzelfsprekend een teleurstelling voor Feef. Zij paste zich zo goed mogelijk aan - 't kostte wel moeite ... jammer van die leuke onkruidjes....

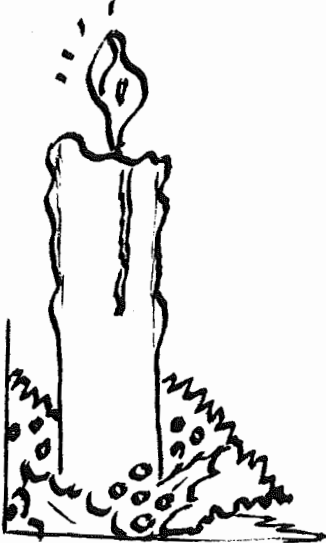
Lieve Feef - dank je voor je opbeurende aanwezigheid, dank voor je hulp en opbouw van 'het Winkeltje' - dank voor jullie gastvrijheid met de Nieuwjaarsthee. Dank.



Truid Blaisse



WIJ WENSEN
DONATEURS
EN
BEGUNSTIGERS
VAN
KASTEEL AMERONGEN
FIJNE FEESTDAGEN
EN
ALLE GOEDS
VOOR
1 9 9 8



STICHTING
VRIENDEN-
KRING
KASTEEL
AMERONGEN
de
Redactie



RESTAURATIE

De volgende restauratie-fase staat voor de deur. Dat betekent het herstel van het bastion en van de stenen hoofbrug in de tuin van het Kasteel. Het restauratieplan ligt klaar en men hoopt er nog deze maand mee te beginnen.

Enkele feiten over de financiële kant van de restauratie liggen als volgt op tafel:

1- 70% van de kosten zijn tot op dit ogenblik gedekt.

2- De financiële onderhandelingen lopen nog steeds.

3- Het zal nog een hele dobber worden voor het bestuur van de Stichting Kasteel Amerongen en de Stichting Vriendenkring, om het eigen aandeel bij elkaar te krijgen. Dit eist van hen de grootste inspanning.

Het eigen aandeel zal 'een zak met klinkende munten op tafel' moeten zijn. Het werk wat de vrijwilligers leveren staat hier volkomen los van.

H.F.R-v.B

COLOFON

Redactieadres: Bulletin,

Kasteel Amerongen, Drostestraat 20, 3958 BK Amerongen
tel. 0343 - 454212

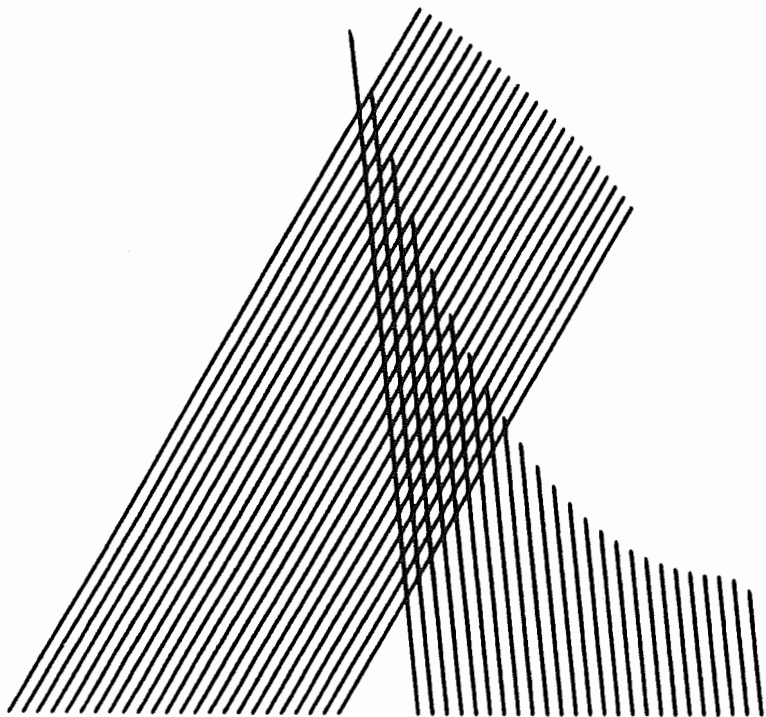
Kasteel open: 1 april - 1 november
zaterdag, zon- en feestdagen 13 - 17 u.
dinsdag t/m vrijdag 10 - 17 uur
's maandags gesloten.

Redactie: B.E.O. van der Laan
H.F. Rotgans - van Blerkom
A.A. de Visser - Ike

c
Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen.
Alle rechten voorbehouden.
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd,
opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand
of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze,
zonder voorafgaande toestemming van de Stichting
Vriendenkring Kasteel Amerongen.

ISSN: 1382-8916

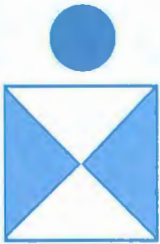
Druk: Offset, Print '81, Doorn.



EVERT SNEL

P I A N O ' S - V L E U G E L S
W E R K H O V E N

TELEFOON 0343-551741 / 551577 FAX 0343-552059
BRINK 10 / 3985 SB WERKHOVEN
INKOOP, VERKOOP, VERHUUR / RESTAURATIE,
STEMMEN, ONDERHOUD / CONCERTSERVICE



INSTALLATIEBEDRIJF
MEIJER B.V.
AMERONGEN

elektrotechnisch installatiebureau * gas- en waterfitter *
lood-, zink- en dakwerk * centrale verwarming * ventilatie *
sanitair

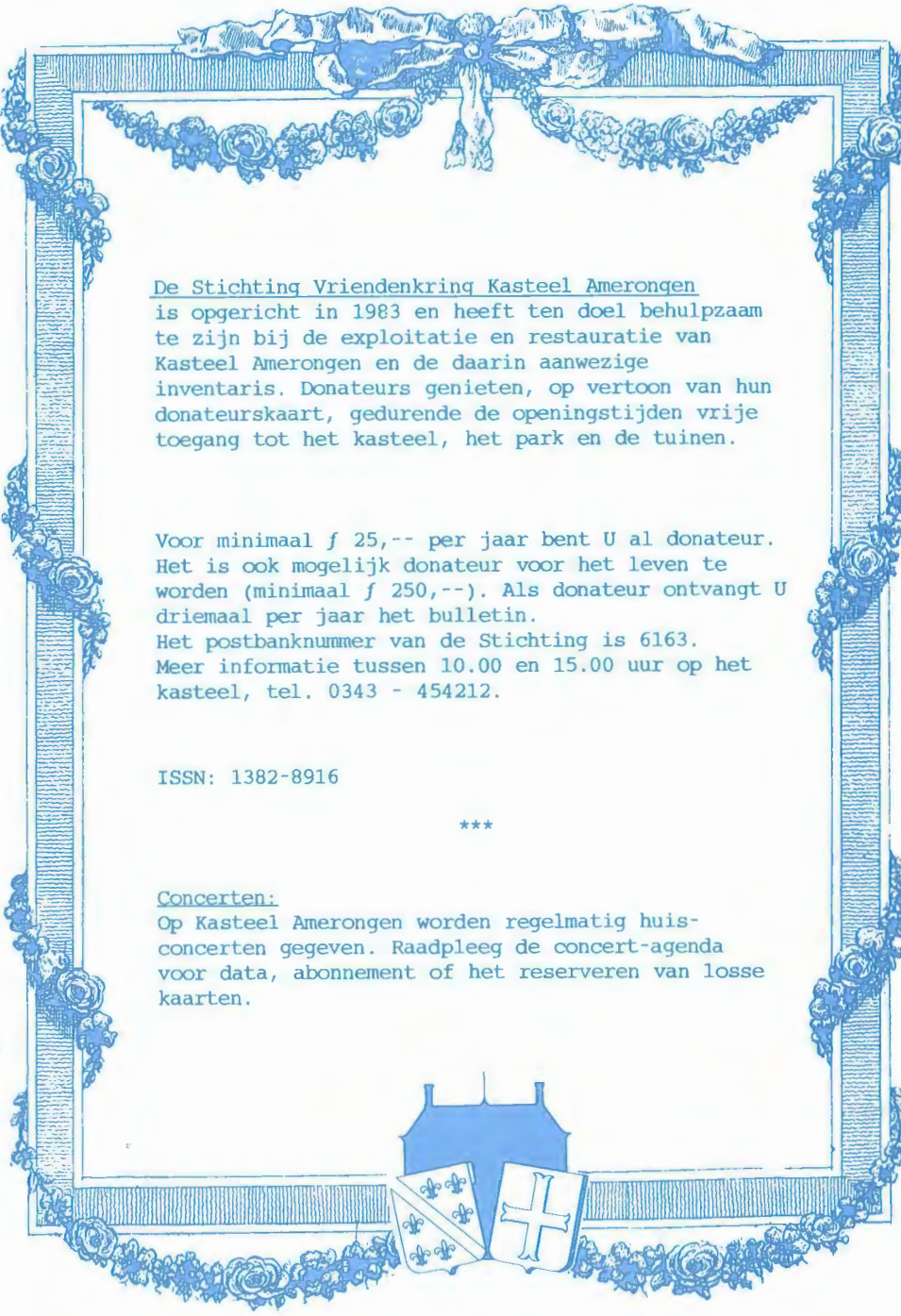
OVERSTRAAT 11 - TEL. 0343 - 451233

Aannemersbedrijf

M. Kleinveld en Zn. B.V.

Rijnstraat 1
3958 BE Amerongen
tel.: 0343 - 451756
454208

Ook voor hout- en plaatmateriaal



De Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen
is opgericht in 1983 en heeft ten doel behulpzaam
te zijn bij de exploitatie en restauratie van
Kasteel Amerongen en de daarin aanwezige
inventaris. Donateurs genieten, op vertoon van hun
donateurskaart, gedurende de openingstijden vrije
toegang tot het kasteel, het park en de tuinen.

Voor minimaal f 25,-- per jaar bent U al donateur.
Het is ook mogelijk donateur voor het leven te
worden (minimaal f 250,--). Als donateur ontvangt U
driemaal per jaar het bulletin.
Het postbanknummer van de Stichting is 6163.
Meer informatie tussen 10.00 en 15.00 uur op het
kasteel, tel. 0343 - 454212.

ISSN: 1382-8916

Concerten:

Op Kasteel Amerongen worden regelmatig huis-
concerten gegeven. Raadpleeg de concert-agenda
voor data, abonnement of het reserveren van losse
kaarten.

